

Links naar eerdere afleveringen:overzicht: <http://ind.datadelft.com/mededelingen.htm>literatuur 2e helft 2008: <http://ind.datadelft.com/2008/Literatuur2008-2.pdf>literatuur 1e helft 2008: <http://ind.datadelft.com/2008/Literatuur2008-1.pdf>Inhoud

Literatuur juli-december 2007	1
Elektronische documenten:	2
Tijdschriften	2

Literatuur juli-december 2007.

Realiseren en intensiveren, voortgangsrapportage 2006 waterbeheersplan, Delfland
Oude gebieden, nieuwe functies, binnenstedelijke transformaties met bijzondere
kwaliteit (VROM 7305)

Winkelstraten en pleinen, motor van herstructurering (VROM 7356)

Loss of life estimation in flood risk assessment, theory and applications, S.N.

Jonkman, dissertatie, uitg. RWS & TUDelft, juni 2007

Het milieu in de regio Rotterdam 2007, MSR (monitoring Stadsregio Rotterdam)

Topografische inventarisatieatlas voor de flora en fauna van Nederland,

Vogelbescherming & VOFF, 2007

Vogelbalans 2007, thema klimaatverandering, SOVON

“Van de regelmatig in Nederland broedende vogels staat 40% op de nieuwe Rode Lijst, waaronder alledaagse soorten als huismus en veldleeuwerik. Ten opzichte van tien jaar geleden nam het aantal Rode Lijstsoorten met bijna een kwart toe. Veel nieuwkomers zijn kenmerkende broedvogels van het boerenland, die nu 60% van het aantal Rode Lijstsoorten uitmaken. Vanaf 2002, het moment dat gegevens voor de nieuwe Rode Lijst werden geëvalueerd, nemen Rode Lijstsoorten voortdurend af. Vooral de groep van ernstig bedreigde soorten heeft een aantal soorten die op het punt staan als broedvogel uit ons land te verdwijnen. Voorbeelden zijn kempfaan, velduil, draaihals, kuifleeuwerik en grauwe gors.

Het aantal soorten broedvogels neemt toe. Steeds vaker broeden ook niet-inheemse soorten (exoten) in ons land. Tegeijik neemt van de meerderheid van de soorten het aantal broedparen toe. Dit neemt echter niet weg dat de biodiversiteit afneemt. Het Nederlandse landschap gaat namelijk steeds meer op elkaar lijken. Regio's verliezen hun eigen identiteit, omdat kleine maar unieke vogelgemeenschappen van open landschappen als rietmoeras, duin, heide en grasland gaandeweg verdwijnen.

Nederland is door zijn strategische ligging, milde klimaat en grote natuurgebieden van grote betekenis voor doortrekkers en wintergasten uit een broedgebied dat zich uitstrekt van Groenland tot Siberië. In januari verblijven tegenwoordig meer dan 5 miljoen watervogels in ons land. Van sommige soorten komt meer dan de helft van de gehele populatie naar ons land. Voorbeelden zijn diverse soorten ganzen, kleine zwaan en smient.

De meeste watervogelsoorten nemen toe in aantal. Bij een aantal op de arctische toendra broedende ganzen en zwanen, zoals rotgans, en bij wadvogels die van schelpdieren leven, zoals scholekster en kanoet, worden echter afnemende aantallen vastgesteld. Een verminderd broedsucces (arctische broedvogel(s) en concurrentie met de schelpdiervisserij (wadvogels) worden als belangrijkste oorzaken genoemd.

Klimaatverandering, en dan met name de zachte winters, stimuleren de opmars van een aantal zuidelijke broedvogels, waaronder bijeneter, cetti's zanger en kleine zilverreiger. Daarnaast leidt de hogere temperatuur bij veel soorten tot vervroeging van de eileg in het voorjaar.”

Water als drager van de natuur, Een groene toekomst tegemoet, folder HH Delfland, nov. 2007

Jaarverslag DCMR 2006

Elektronische documenten:

Regionaal Structuurplan Haaglanden

Rapporten Alterra:

1600 Spelen in het groen, effecten van een bezoek aan een natuurspeeltuin op het gedrag, de lichamelijke activiteit, de concentratie en de stemming van kinderen

1588 Verstening en verglazing in 5 landelijke gebieden

Tijdschriften

Argus 32/2 | Noord-Holland negeert flora- en faunawet | natuur in R'dams havengebied

Argus 32/3 | de 2e Kamer en de jacht | invasieve exoten | ministerie van Landbouw en Consumptie

Argus 32/4 | steeds meer scheuren in de provinciale faunabeheerplannen | geen drukjacht op de Veluwe

Bedrijvig Beleid 2007/2 | maatregelen om de Randstad op te peppen (met een grafiek waaruit blijkt dat de Randstad van alle concurrerende regio's de hoogste bevolkingsdichtheid heeft ...)

Bedrijvig Beleid 2007/3 | zorgvuldig ruimtegebruik op bedrijventerreinen [nieuw onderzoek (ETIN) laat zien dat op oudere Zuid-Hollandse bedrijventerreinen relatief veel grond aan de bedrijven zelf op gaat. Op nieuwere is er veel meer verschil tussen bruto- en netto-oppervlakte, o.a. door infrastructuur en groenvoorzieningen. Ook is het aandeel activiteiten op bedrijventerreinen waar ze niet voor bedoeld zijn, vrij groot, ca. 1/3! Verder laten de lopende herstructureringsprojecten weinig ruimtewinst zien.

De Levende Natuur 108/4 | Eddy Weeda over natuurdoelen: Kruiwagen vol kikkers | evaluatie Programma Beheer en Staatsbosbeheer | 10 jaar hoogveenregeneratie | herstelplan Naardermeer succesvol

De Levende Natuur 108/5 | afwegingskader herintroducties | effecten van N&M-educatie | profiteren rode-lijstsoorten van de nieuwe Biesbosch

De Levende Natuur 108/6 | special Natura 2000 in Nederland en Vlaanderen | betekenis kaderrichtlijn water | IJsselmeer: natuurdoelen voor een ecosysteem in beweging | onvoldoende planologische bescherming van natuurgebieden (Alg. Rekenkamer)

De Slag 2007/4 | maaien of begrazen? | vogeltellingen in Meijndel, Berkheide en Solleveld op www.vwg-m.nl

De Water #125 | optimisme in tegio's over inrichtings- en beheersmaatregelen KRW | watertoets uitgebreid met beeld van risico en kosten

De Water #124 | zwemwater | waterverdeling in tijden van droogte

De Water #123 | Natura 2000 in praktisch perspectief | De KRW ziet de sloot over het hoofd

De Water #126 | kosten stedelijke wateropgave vallen mee | water en RO versterken elkaar in Rotterdam

De Water #127 | waterveiligheid 21e eeuw wordt aangescherpt | zandmotor voor de kust van Delfland

Delflands Peil 14/2 | ecologiebeleid | ander beheer van waterkanten en baggeren

Delflands Peil 14/3 | duurzaamheid | prijsvraagwinnaar Woudsepolder met vlotterkering | kustversterking

Delflands peil 14/4 | Delfland en Rijkswaterstaat werken samen bij versterking van de Delflandse kust | nieuw waterplan Rotterdam

Doen & Laten 2/2 | evaluatie natuurwetten van start | ammoniakemissie naast Natura 2000-gebieden

Doen & Laten 2/3 | speciale uitgave met de belangrijkste gebiedscategorieën in het landelijke gebied: EHS, Natura 2000 gebieden, nationale parken, nationale landschappen, extensiveringsgebieden, ganzenopvanggebieden. Natuurbeschermingswetgebieden gelden voor Natura 2000-gebieden, beschermde natuurmonumenten en Wetlands

Groen, water en milieu 2007/4 | provinciaal grondwaterplan | duurzaamheid Westlandse bedrijventerreinen

- Groen, water en milieu 2007/5 | nieuwe statenleden bezoeken groenblauwe slinger | “licht staat op groen, voor meer groen” volgens Dirk Polder van de provincie. “Het tempo van de uitvoering moet fors omhoog.” | ambities van het nieuwe college van gedeputeerden, o.a. met wel 5 “offensieven, w.o. een “groenoffensief” van 3500 ha en een duurzaamheidsoffensief
- Groen, water en milieu 2007/6 | 600 ha landschapspark Buytenland (IJsselmonde) als onderdeel van de Maasvlakte-2 compensatie (advies van Dirk Sijmons) | 2450 ha natuur in veenweidepact Krimpenerwaard
- Groen, water en milieu 2007/7 | sterke daling glastuinbouwareaal (3% tot 5428 ha, Westland -233 ha, Bergschenhoek + 76 ha) | provincie en Natura 2000 beheerplannen | Volkerrak-Zoommer dilemma
- Groen, water en milieu 2007/8 | herstructurering en sanering verspreid glas | grote lijnen Waterwet | zwakke schakel Voorne
- Groenblauwe Slinger juli 2007 | “inpassing” N470 | inrichtingsplan wandelbos Laakweg (Nootdorp) met 5 ha waterberging en meer recreatie
- Groenblauwe Slinger okt 2007 | huizen in ruil voor kassen (wat als een bijzondere prestatie van de Ruimte voor ruimte-regeling wordt voorgesteld!) | 76 boeren doen al mee aan groenfonds Midden-Delfland | beelden van kunstwerken bij kruising GBS en N470
- H2O 40/11 | uniforme aanpak maatregelen en doelen KRW | Waterwet |
- H2O 40/12 | nieuwe sensor van Kiwa voor waterkwaliteit: gemodificeerde e-coli bacterie | belang van betere neerslaginformatie | veerkracht van de rivieren
- H2O 40/13 | thema stedelijk waterbeheer | grondwaterzorgplicht | Vd Ven: water in de stad voor energie en voedsel benutten | actieplan diffuse bronnen in N-Holland | milieurisico's van diepinfiltratie van afgekoppeld regenwater
- H2O 40/14&15 | nieuwe vispassage (Meyberg) | zink en nikkel in oppervlaktewater minder problematisch dan eerder aangenomen | overstroming en natuur
- H2O 40/16 | waarde van natuur, kanttekening bij “geld als water” | verzilting beleidsprobleem in wording | compartimentering van dijkringen
- H2O 40/17 | risicogrenzen voor metalen in oppervlaktewater
- H2O 40/18 | verdroging Kennemerduinen bestreden | herstel vismigratie; hevelvistrap | diffuse bronnen | heldere meren in 2015? | gevoeligheid Nederlandse natuur voor verzilting
- H2O 40/19 | thema grondwater | peilbeheer en ontwatering in de stad | verzilting boven zeeniveau op Waddeneilanden | effect zeespiegelstijging op het grondwatersysteem van het kustgebied | vragen bij natuurvriendelijke oevers als KRW-maatregel (Amstel, Gooi en Vecht)
 “De stelling van het dagelijks bestuur is dat in intensief agrarisch gebruikt polderlandschap geen grote lengtes natuurvriendelijke oevers thuishoren. Landbouwsloten hebben vaak grasoevers met weinig vegetatie. Een grote oeverlengte natuurvriendelijke oevers vormt een extra belasting voor agrariërs wat betreft kosten en bereikbaarheid van water en oevers voor onderhoud en legt daarom beslag op een deel van de landbouwproductie. In hoofdwatergangen en kanalen met beschoeiing - vooral met veel scheepvaart - horen ook van nature geen natuurvriendelijke oevers thuis. Deze kunnen zelfs een aantasting vormen van cultuurhistorische en landschappelijke waarden, bijvoorbeeld in voormalige trekvaarten.”
- H2O 40/20 | gevolgen klimaatverandering voor het drinkwater | grondwatersituatie de laatste 10 jaar niet verbeterd | water krijgt grotere rol in Rotterdam | maaien of niet? onderzoek in 100 meter sloot nabij Twello
- H2O 40/21 | afkoppelen niet per se goed | KRW en het uitvoeringsprogramma diffuse bronnen | fosfaatverwijdering zonder chemicaliën (grootschalige praktijkproef met verrassend groot rendement) | maatlat voor fyto-benthos
- H2O 40/22 | thema klimaat | stedelijke wateropgave in Noord-Holland | watergestuurd ruimtelijk beleid | effect van hittegolf op waterkwaliteit Rijn en Maas | neerslagreeksen | waterrobuuste stad | Waalweelde, de transitie van rivierbeheer en -landschap

- H2O 40/23 | normering compartimenteringsdijken | Wieringerrandmeer | evaluatie meststoffenwet 2006
- H2O 40/24 | duurzame fosfaatverwijdering (vooralsnog) niet haalbaar | veranderingen in het stedelijk waterbeheer als gevolg van de Wet verankering en bekostiging gemeentelijke watertaken | kwaliteit van afstromend regenwater
- H2O 40/25 | eutrofiëring: oplossing in zicht? [bronmaatregelen - systeemmaatregelen (moerasontwikkeling, dieptevariatie en doorspoelen bijv.) - 'interne' maatregelen (visstandsbeheer en droogval) | adaptief en integraal waterbeheer, omgaan met complexiteit en onzekerheid | kansen voor compartimentering in de Randstad
- Midden-Delfkrant 31/1 | thema water & waterwegen | prehistorie van Midden-Delfland en water | de grote drooglegging | een zeer ontsierend stuk over bestrijding van de muskusrat
- Midden-Delfkrant 31/2 | cultuurhistorie van de Klaas Engelbrecht polder | Hodenpijl
- Midden-Delfkrant 31/3 | 30 jaar | wandelen met Frits van Oostrom | poldertochten |
- Midden-Delfkrant 31/4 | aantasting van landschap in Dijkpolder | Romeinen aan de wieg van Midden-Delfland
- Midden-Delfland #4 | balans van een jaar aanjagen | brede en sterke boer noodzaak | verslag bestuurlijke bijeenkomst 24 mei 2007 | uitwerking gebiedsvisie op www.midden-delfland.nl
- Midden-Delfland #5 | nummer met nogal tegenstrijdige teksten over authenticiteit en de ruimte voor ontwikkeling: "behoud door ontwikkeling", "mooi en vitaal"
- Milieudefensie magazine 36/5 | CO₂-compensatie werkt averechts | Bronnen Bomen
- Milieudefensie magazine 36/6 | plannen van provinciale luchthavens | vereniging Nederlands cultuurlandschap
- Milieudefensie Magazine 36/9 | architect Rau | discussie over spaarlamp en windenergie
- Milieudefensie Magazine 36/10 Milieudefensie Magazine 36/10 | minister Cramer | reactie op Prinsjesdag | hoe aardwarmte duurzaam te oogsten | scharrelkinderen www.hetlaatstekindinhetbos.nl
- Milieudefensie Magazine 36/11 | 20 jaar bossenstrijd
- Milieudefensie Magazine 36/12 | special religie en spiritualiteit
- Milieusensor 10/2 | thema klimaat en energie | energiebesparing in de glastuinbouw met L\$ED-verlichting | opslag CO₂ noodzakelijk onderdeel
- Milieusensor 10/3 | Fijn stof breed uitgemeten
- Natuurbehoud 2007/4 | het moeras | de Wieden |
- Natuurbehoud 38/2 | de rivier | Voorne's duin | Griend
- Natuurbehoud 38/3 | Harger- en Pettemerpolder achter de Hondsbossche zeekering | Riek Bakker over verrommeling
- Onverwacht Nederland 10/2 | Rottumerplaat | hitte | Natura 2000
- Onverwacht Nederland 10/4 | overleven of verzorgen? - over de graasvee in natuurgebieden
- Ratelaar 26/3 | met special parken en landgoederen | Den Haag niet langer die groene stad aan zee? |
- Ratelaar 26/4 | veel bomkap in Den Haag
- Sovon-nieuws 20/2 | Wadden-onderzoek
- Sovon-nieuws 20/3 | BMP-indexen 2006 enigszins in mineur | watervogeltrends in het Volkerak
- Terra 3/4 | www.Green4Sure.nl | meer moeras als klimaatbuffers | actieplan glastuinbouw klimaatneutraal
- Terra 3/5 | special over de nacht en lichtvervuiling | nachtdieren (scan)
- Terra 3/6 | energie van de Noordzee
- Trends in water #22 | terugkeer Houting in de Rijn | namaakmossel voor watermonitoring | handreiking diagnostiek hulp bij het nemen van KRW-maatregelen | aanpak chemische stoffen in Noordzee
- Trends in water #23 | hydromorfologische monitoring | verruiming vaargeul Westerschelde (1999) | geen effect op flora en fauna | zeehonden in IJsselmeer | totaal-effluentbeoordeling effectiever dan stoffenaanpak

- Van Nature 17/9 | nieuwe vertraging bij aanpak verdroging | interview Klaas van Egmond | protest tegen opschorting verplichte braaklegging | floraherstel bij hakhoutbeheer hellingbossen
- Van Nature 17/10 | kabinet maakt mooie ambities natuur en landschap niet waar | herstelde beekdalen in Drents-Friese Wold | aanpak 40% areaal verdroogd natuurgebied (ca 100.000 ha) via TOP-lijst
- Van Nature 17/11 | beleidsvisie minister Verburg (natuurbeleid tot 2010 op zijn beloop laten) onverantwoord
- Van Nature 17/6 | extra geld voor houtwal en singels | campagne voor open en groen Nederland | kwaliteit natuurgebieden verbeterd, maar in het agrarisch gebied gaat de natuurkwaliteit nog achteruit (rapport NMP) | tempo verwervingen voor EHS zorgwekkend laag
- Van Nature 17/7&8 | opwarming en gevolgen voor de bodem | Waddenzee moet weer veerkracht krijgen | nieuw beheer (boerennatuur) in Waterland | tempo realisatie natuur in Groene Hart is veel te laag
- Via Natura #30 | Rijkswaterstaat en natuur en landschap | aandacht voor insecten
- Via Natura #31 | Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) | wat zijn RWS' plannen met natuur? | biodiversiteit: achteruitgang moet in 2010 gestopt zijn (EU) - meer verbindingen voor EHS, akkerranden spelregels voor EHS (van 100 naar 20 natuurdoeltypen | licht en de schade voor flora en fauna | schoner milieu voorwaarde voor biodiversiteit | DWW is niet meer ... | www.natuurkwaliteit.nl
- Verderijker 26/3 | NMP niet accoord met compensatiegebieden in de Zuidpolder | bestemmingsplan Oude Leede opruimen van oud glas en toch ... uitbreidingsmogelijkheden voor de glasbedrijven die blijven
- Verderijker 26/4 | Raad van State bevestigt bezwaren tegen ecologische tekortkomingen Groenzone (DLG en het Groene Hartfalen) | Bypass Pijnackerse vaart door Zuidpolder ten zuiden van N470?
- Vogels 2007/3 | heidevogels | pech- en geluksvogels bij klimaatverandering
- Vogels 2007/4 | IJsselmond | zeven raadsels rond de trek | Pier van IJmuiden
- Vogels 2007/5 | zaagbekken | stilte op de akkers: geen oogstresten | Lauwersmeer | balans verschuift in vogelland door verandering van klimaat en landschap
- Vogelstreken zomer 2007 | overzicht krekengebiedje Noordpolder (1988-2006) | tekenbeten
- Zoogdier 18/2 | Bruinvis terug in zuidelijke Noordzee | Konijnen onder druk | Fret en konijn | wasbeerhond de nieuwe muskusrat?
- Zoogdier 18/3 | invloed van muizenjaren op boommarters? | stadsvossen | veldmuis verover Tiengemetten
- Zoogdier 18/4 | slaapmuizen in Nederland | overwintering van de korenwolf | vleermuizen en windturbines | lynx in Voerstreek
- Zuid-Hollands Landschap 2007/3 | eiland van Brieneoord | luchtkwaliteit Maasvlakte 2 bedreigt Voornse duinen | zandhagedissen